

PM Rotel V (Dnr KS 2021/511)

Förslag till ändringar av Riksåklagarens föreskrifter (1999:178) om ordningsbot för vissa brott

Remiss från Åklagarmyndigheten

Remisstid den 8 juni 2021

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till det som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Daniel Helldén anför följande.

Ärendet

Åklagarmyndigheten har remitterat förslag till ändringar av Riksåklagarens föreskrifter (1999:178) om ordningsbot för vissa brott till ett flertal remissinstanser. Stockholms stad har särskilt bett om att få framföra synpunkter med anledning av förslaget om böter för störande musik från fordon.

Förslaget innehåller vissa övergripande, och i vissa fall genomgripande, förändringar samt en mängd mindre ändringar av enskilda förseelser. En större ändring som föreslås är att bot ska kunna utfärdas med stöd av 16 kap. 16 § brottsbalken för *förargelseväckande beteende* bestående av spelandet av störande hög musik.

Brott som endast har penningböter i straffskalan kan lagföras genom föreläggande om ordningsbot. En penningbot kan utgå för vissa i förväg utvalda brott för vilket botbeloppet är på förhand fastställt, t.ex. för hastighetsöverträdelser. Riksåklagaren har till uppgift att välja ut de brott för vilka ordningsbot får utfärdas och fastställer då också botbeloppen i föreskrifter.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafiknämnden och Norrmalms stadsdelsnämnd. Trafikkontoret och Norrmalms stadsdelsförvaltning har på grund av kort remisstid inkommit med var sitt kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret anser att det är lämpligt att införa ordningsbot för en störande aktivitet som kan beröra många medborgare. Det är viktigt att tydliggöra en avgränsning så att inte grundläggande fri- och rättigheter kränks, d.v.s. att det inte är musikens innehåll som är intressant utan ljudvolymen.

Trafikkontoret välkomnar förslaget till ändring, så att polisens övervakning och bötfällning av personer som spelar hög och störande musik kan underlättas. För att denna förändring ska bidra till en förbättring av ljudnivån på en gata som Sveavägen,

är det avgörande att den förändrade lagstiftningen kombineras med en utökad polisbevakning på sådana gator.

Norrmalms stadsdelsförvaltning ställer sig mycket positiv till och välkomnar förslaget om ändringar av Riksåklagarens föreskrifter för oljud på allmän plats genom att spela musik. På Sveavägen med omnejd är det omfattande problem med ordningsstörningar som uppstår i samband med anordnade och spontana bilträffar som sker på regelbunden basis mer eller mindre året runt. Även enskilda bilar med hög musik förekommer frekvent längs sträckan, framförallt nattetid.

Mina synpunkter

Jag välkomnar förslaget till ändring, så att polisens övervakning och bötfällning av personer som spelar hög och störande musik kan underlättas. För att denna förändring ska bidra till en förbättring av ljudnivån på en gata som Sveavägen, är det avgörande att den förändrade lagstiftningen kombineras med en utökad polisbevakning på sådana gator.

Staden är väl medvetna om en ökad problematik på vissa av stadens gator där boende upplever stora störningar dag- och nattetid av bilförare som spelar väldigt hög musik under flertal timmar. Staden blir regelbundet kontaktade av boende om sådana störningar. I Stockholm förekommer detta under stora delar av året på Sveavägen, men även Strandvägen och Hornsbergs strand har problem under sommarmånaderna.

På Sveavägen har trafikkontoret tillsammans med Norrmalms stadsdelsförvaltning och lokalpolisen arbetat sedan 2018 med att utreda och genomföra åtgärder. Det har handlat om åtgärder som begränsar möjligheten för bilförare att stanna på angöringsytor eller köra i höga hastigheter längs gatan och samtidigt spela hög musik.

Bedömningen är att vissa åtgärder har gett resultat vad gäller sänkta hastigheter och vissa begränsningar i möjligheten att parkera på angöringsytor och spela hög musik. Trots de införda åtgärderna och ändrad reglering är bedömningen att trafikkontoret saknar möjlighet att påverka de höga ljudnivåerna som dessa fordon sprider när de spelar hög musik flera timmar i sträck. Som väghållare har staden inte möjlighet att åtgärda detta problem utan polisens närvaro och utan stöd i lagen.

I en enkätundersökning som Norrmalms stadsdelsförvaltning har genomfört framgår det, trots de övriga nämnda problemen, att de boende i området runt Sveavägen upplever högt spelande musik som det mest störande problemet som bilträffarna medför.

I Hornsbergs Strand har staden sedan flera år tillbaka arbetat för att motverka höga hastigheter och andra relaterade störningar som hög musik från fordon genom att sommartid reglera gatan som gågata.

Förslaget om ”böter för störande musik från fordon” kommer att ge Polismyndigheten ett viktigt verktyg genom att ha bättre förutsättningar att kunna lagföra för ett problem som orsakar en stor olägenhet för de boende.

Det är viktigt att tydliggöra en avgränsning så att inte grundläggande fri- och rättigheter kränks, det vill säga att det inte är musikens innehåll som är intressant utan ljudvolymen. Bestämmelsen ska inte heller kunna tillämpas på musik vid evenemang eller liknande som genomförs med stöd av polistillstånd enligt

ordningslagen då ett sådant evenemang inte är ägnat att väcka förargelse hos allmänheten.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till det som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 2 juni 2021

DANIEL HELLDÉN

Bilagor

1. Följebrev förslag till ändringar av Riksåklagarens föreskrifter (1999:178).
2. Revision av ordningsbotkatalogen del 1.
3. Revision av ordningsbotskatalogen del 2.
4. Revision av ordningsbotskatalogen del 3.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Åklagarmyndigheten har remitterat förslag till ändringar av Riksåklagarens föreskrifter (1999:178) om ordningsbot för vissa brott till ett flertal remissinstanser. Stockholms kommun har särskilt bett om att få framföra synpunkter med anledning av förslaget om böter för störande musik från fordon.

Förslaget innehåller vissa övergripande, och i vissa fall genomgripande, förändringar samt en mängd mindre ändringar av enskilda förseelser. En större ändring som föreslås är att bot ska kunna utfärdas med stöd av 16 kap. 16 § brottsbalken för *förargelseväckande beteende* bestående av spelandet av störande hög musik.

Brott som endast har penningböter i straffskalan kan lagföras genom föreläggande om ordningsbot. En penningbot kan utgå för vissa i förväg utvalda brott för vilket botbeloppet är på förhand fastställt, t.ex. för hastighetsöverträdelser. Riksåklagaren har till uppgift att välja ut de brott för vilka ordningsbot får utfärdas och fastställer då också botbeloppen i föreskrifter.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafiknämnden och Norrmalms stadsdelsnämnd. Trafikkontoret och Norrmalms stadsdelsnämnd har på grund av kort remisstid inkommit med var sitt kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 maj 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret har i huvudsak inga synpunkter på de föreslagna ändringarna. Vad gäller förslaget om den nya ordningsboten för oljud på allmän plats genom att spela musik anser stadsledningskontoret att det är lämpligt att införa ordningsbot för en störande aktivitet som kan beröra många medborgare. Det finns dock en viss risk för godtycklighet vad gäller hur störande musik kan vara samt även risk för bevisvårigheter. Stadsledningskontoret håller med om att det är viktigt att tydliggöra en avgränsning så att inte grundläggande fri- och rättigheter kränks, d.v.s. att det inte är musikens innehåll som är intressant utan ljudvolymen.

Stadsledningskontoret har inte några synpunkter på ordningsbotens storlek då den får anses vara i linje med jämförbara förseelser.

Slutligen vill stadsledningskontoret påpeka att bestämmelsen inte ska kunna tillämpas på musik vid evenemang eller liknande som genomförs med stöd av polistillstånd enligt ordningslagen då ett sådant evenemang inte är ägnat att väcka förargelse hos allmänheten.

Stadsledningskontoret tillstyrker med beaktande av det ovan angivna förslaget om ändringar av Riksåklagarens föreskrifter.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Trafikkontoret

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 maj 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret ställer sig positiva till förslaget till ändring av Riksåklagarens föreskrifter om ordningsbot, som innefattar spelande av musik, som uppfattas alltför hög på allmän plats.

Kontoret är väl medvetna om en ökad problematik på vissa av stadens gator där boende upplever stora störningar dag- och nattetid av fordonshavare som spelar väldigt hög musik under flertal timmar. Kontoret blir regelbundet kontaktade av boende om sådana störningar. I Stockholm förekommer detta under stora delar av året på Sveavägen, men även Strandvägen och Hornsbergs strand har problem under sommar månaderna.

På Sveavägen har trafikkontoret tillsammans med Norrmalms stadsdelsförvaltning och lokalpolisen arbetat sedan 2018 med att utreda och genomföra åtgärder. Det har handlat om åtgärder som begränsar möjligheten för fordonshavare att stanna på angöringsytor eller köra i höga hastigheter längs gatan och samtidigt spela hög musik.

Kontorets bedömning är att vissa åtgärder har gett resultat vad gäller sänkta hastigheter och vissa begränsningar i möjligheten att parkera på angöringsytor och spela hög musik. Trots de införda åtgärderna och ändrad reglering är bedömningen att trafikkontoret saknar möjlighet att påverka de höga ljudnivåerna som dessa fordon sprider när de spelar hög musik flera timmar i sträck. Trafikkontoret anser inte heller att det är rimligt att försöka bygga bort problematiken genom att delvis göra gatan och den allmänna platsmark svårtillgänglig för att sänka ljudnivån från musik, som dessa fordon ger upphov till. Som vägghållare har vi inte möjlighet att åtgärda detta problem utan polisens närvaro och utan stöd i lagen.

Kontoret välkomnar förslaget till ändring, så att polisens övervakning och bötfällning av personer som spelar hög och störande musik kan underlättas. För att denna förändring ska bidra till en förbättring av ljudnivån på en gata som Sveavägen, är det avgörande att den förändrade lagstiftningen kombineras med en utökad polisbevakning på sådana gator.

Norrmalms stadsdelsförvaltning

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 april 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig mycket positiv till och välkomnar förslaget om ändringar av Riksåklagarens föreskrifter (1999:178) om ordningsbot för vissa brott (KS 2021/511).

På Sveavägen med omnejd är det omfattande problem i form av olika ordningsstörningar och brottslighet som har direkt koppling till de motorburna personerna som uppehåller sig på och kring flera platser på Sveavägen. Ordningsstörningar uppstår i samband med anordnade och spontana bilträffar som sker på regelbunden basis mer eller mindre året runt. Även enskilda bilar med hög musik förekommer frekvent längs sträckan, framförallt nattetid. Exempel på beteenden, brottslighet och situationer som stör den allmänna ordningen och skapar otrygghet bland de boende är; drog- och alkoholrelaterade brott, trafikbrott, fylla, felparkeringar, trafikblockering och skadegörelse med mera.

I en enkätundersökning som stadsdelsförvaltningen har genomfört framgår det, trots de övriga nämnda problemen, att de boende i området upplever högt spelande musik som det mest störande problemet som bilträffarna medför. Förslaget om ”böter för störande musik från fordon” kommer att ge Polismyndigheten ett viktigt verktyg genom att ha bättre förutsättningar att kunna lagföra för ett problem som orsakar en stor olägenhet för de boende.

I nuläget beskriver både lokalpolis och polis i övriga landet allmänt svårigheter med att rapportera och lagföra personer som är ordningsstörande kopplat till de så kallade ”bilträffarna”. Bland de främsta svårigheterna är just rapportering för högt spelande musik.

Ofredande och förgelseväckande beteende (BrB 16 kap. 16§) är det lagrum som Polismyndigheten framförallt använder sig av i nuläget för att beivra högt spelade musik som är störande. Dessvärre är det svårt att få någon dömd för ofredande på grund av högt spelade musik. Förutom att det kräver orimligt mycket utredningsresurser till skillnad från om det gick att lagföra direkt på plats, krävs även att en målsägare vill medverka i utredningen och vittna mot den misstänkte. Det är även svårigheter med att peka ut vilket fordon och vem i bilen som är ansvarig för musiken och därmed vem som är skyldig till brottet.

En lagändring med ett föraransvar att inte spela hög musik i fordon där en ordningsbot kunnat tilldelas skulle möjligtvis underlätta för polisen. Med denna lagändring kommer man ifrån svårigheterna och kan använda sig av snabbare lagförelse på plats som även innebär en direkt konsekvens i form av ett bötesbelopp. Om polis kunde rikta in sig på förgelseväckande beteende kan polis på plats med lätthet identifiera fordonet varifrån det kommer hög musik.

En rådande bedömning är att påföljden för brottet behöver komma i nära anslutning till felbeteendet för att det ska ge effekt. Om det dröjer månader från felbeteendet till eventuell konsekvens i form av en tingsrättsdom så blir det inte samma önskvärda effekt till ett förändrat beteende. Med förenklad lagförelse förväntas även rättsväsendets resurser kunna öka då domstolsprövningar uteblir. En effektivare lagförelse gör det även enklare för ingripande polis då det ofta är många till antalet fordon vid till exempel fordonsträffar.

Om föreslagna ändringar går igenom är förvaltningens bedömning att Polismyndigheten kommer att ha bättre verktyg att kunna hantera den oro och de ordningsstörningar bilträffarna och den högt spelade musiken medför. Om Polismyndigheten får det enklare att motverka problem med högt spelade musik kommer även förutsättningarna att skapa en tryggare och trivsammare situation och boendemiljö bli bättre.